СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLII. Ч. 117. Джерзи Сіті, Н. Дж., субота, 19 травня, 1934. VOL. XLII. No. 117 Jersey City, N. J., Saturday, May 19, 1934. THREE CENTS.

ПРЕЗИДЕНТ ЗАЖАДАЄ ДАЛЕКО ЙДУЧИХ РЕФОРМ

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвелт вишле протягом 10 днів нове письмо до конгресу й у ньому зажадає від конгресу ухвалення далеко йдучих суспільних і економічних реформ.

Між іншим президент зажадає створення постійної робітничої ради, незалежної від департаменту праці; федерального обезпечення проти безробіття; мешкальної програми; та справлення постанов закона про відбудову краю, котрі відносяться до мінімальної заплати.

Президент дав до зрозуміння, що цими способами він задумує сконсолідувати ті добутки, які уряд уже зробив коло відбудови краю. Республиканці кажуть, що ці реформи президент задумує з огляду на осінні вибори.

ЗАВОРУШЕННЯ ДОКОВИХ РОБІТНИКІВ.

САН ФРАНСІСКО. — На тлі страйку корабельних вантажників прийшло два рази до поважних заворушень.

Коло муніципального причалу прийшло до першої бійки. Коло 400 страйкарів проломили кордон поліцаїв та вдерлися на поклад японського корабля „Орегон", котрий страйколоми вантажили залізною рудою. В бійці ранено 6 осіб. Страйкарі, відступаючи з корабля, забрали з собою одного страйколома. Підчас бійки скинено одного робітника з корабля у воду, а потім закидано його заліззям. Його виратували поліцаї. Щойно великі поліційні резерви розділили сторони.

У подібній бійці між страйкуючими вантажниками і скебами в Лос Анджелесі, котра скоїлася в понеділок, згинув один скеб. Тепер поліція арештувала як підозрілого за вбивство 42-літнього Волтера Генефілда.

Урядові представники стараються звести підприємців і страйкарів на переговори.

ПРИГОТУВАННЯ ДО ВІДКРИТТЯ ВИСТАВИ.

ШІКАГО. — Всі гарантовані бонди світової вистави в Шікаго зліквідовано, а гаранторів звільнено з їх зобовязань.

Приготування до поновного відкриття вистави на цей рік поступають скоро вперед. Між виставовими будинками є багато нових. Між іншими звертає на себе увагу новий великий будинок автомобільного фабриканта Форда.

СУД РОБИТЬ ПЕРЕШКОДИ ЗВІЛЬНЕННЮ МУНІЯ.

САН ФРАНСІСКО. — Федеральний суд розглядав позов „рит оф гебіас корпос", котрим приятелі робітничого лідера, Томи Мунія, старалися дістати його з тюрми.

Суддя рішив, що таким позвом не вільно добувати з тюрми людини, котра була вже засуджена.

Оборона Мунія робить відклик від цього рішення до вищого суду, а потім піднесе справу перед найвищим судом Злучених Держав.

СЛІДСТВО НАД ЗАТОПЛЕННЯМ „НЕНТОКЕТА".

НЮ ЙОРК.—На переслуханню перед морським судом у справі затоплення маякового корабля „Нентокета" великим пасажирським кораблем „Олимпиком" зізнавав між першими свідками капітан „Олимпика", Блинкс. Цей свідок заявив, що випадок стався передовсім через сильну мраку. Через неї його залога не могла бачити „Нентокета". Щобільше, мрака була така густа, що залога „Олимпика" не могла зовсім дочути, де гудить сирена „Нентокета". Радіовий оператор „Олимпика" просив радіового оператора „Нентокета" дати знати про себе радіом, але заки прийшла відповідь, нещастя вже було скоїлося.

ВЕЛИКА ДЕМОНСТРАЦІЯ ПРОТИ БОЙКОТОВОЇ КАМПАНІЇ.

НЮ ЙОРК. — 20,000 осіб зібралися в салі Медисон Сквер Гарден у четвер вечером, щоб задемонструвати проти бойкоту німецьких товарів, котрий почали жидівські організації на спілку з робітничими юніями для протесту проти політики націстичного уряду Німеччини проти Жидів і юній.

Хоч віче було заповіджене на 8 годину вечером, саля почала наповнятися вже пів до 6 години. Банда комуністів пробувала вдертися до салі на протидемонстрацію, але поліція їх розігнала. Віче складалося з Німців і їх симпатиків. Саля була декорована американськими прапорами й свастиками.

Віче влаштував комітет для боротьби з бойкотом німецьких товарів. Бесідники говорили по німецьки й по англійськи. Вони заявляли, що протестують проти бойкоту німецьких товарів не зі становища Німців, але зі становища Американців, бо, мовляв, бойкот підриває американський бизнес. Крім цього бойкот не дозволений американським законом. Ухвалено резолюції, в котрих протестується проти бойкоту як проти безправного вчинку, та постановлено віднестися до президента з відповідною петицією.

ПРИСУД НА СЕРЖАНТА ВБИВНИКА.

Перед військовим судом у Львові відбулася кількаденна розправа сержанта Ст. Рупи, що вбив свою наречену, Українку Елеонору Недільську, з Крехівець коло Станиславова. Рупа намагається боронитись, що Недільську вбив з пімсти за те, що вона разом з батьком намовляла його до злочину шпигунства і т. п., а він, щоб оборонити себе, вбив її. Перед судом пересунулася ціла низка свідків, із зізнань яких виявилося, що Рупа був авантурник та джигун, так, що суд набрав переконання, що тут мається до діла зі звичайним душогубством, і засудив Рупу на досмертну тюрму, заміняючи кару на 7 літ тюрми. На зниження кари вплинув осуд лікарів психіятрів, які ствердили, що Рупа є психопат. Водночас засуджено Рупу на деградацію, видалення з війська і позбавлення горожанських прав.

ДВА НЕЩАСЛИВІ ВИПАДКИ З ДІТЬМИ НА БУКОВИНІ.

В селі Драчинцях пішла Марія Токар до крамниці, залишивши свого 4-літнього синка самого в хаті. Підчас неприявности матери хлопчина підійшов заблизько до печі, одежа на ньому загорілась і поки мати вернулася, він поліпся так, що за кілька годин помер. Таке саме скоїлося і в селі Жадові: Залишена сама 3-літня дівчинка Юри Оченюка потягнула з кухні горнець і кипяче молоко виллялося на неї. Дві години пізніше знайшли батьки дитину неживою.

НОВИЙ ОХОРОННИЙ ПАПІР.

Під впливом соняшного світла всі їстивні продукти більш-менш швидко псуються. Учені дослідили, що такий шкідливий вплив світла спричинюють головно не звичайні, видимі проміні, а ті невидимі проміні, що на них є досить багатим соняшне світло, і що звуться проміннями позафіолетовими. Німецьке виробництво пергаментового паперу винайшло нині такий гатунок паперу, який сильно поглитує позафіолетові проміні. Запаковані до такого паперу ріжні органічні речовини, а зокрема їстивні продукти, можуть зберігатися довший час, не псуючись.

НА БІГУНАХ НЕМА ЗЕМЛЕТРУСІВ.

Раз-у-раз читаємо про катастрофи, викликані землетрусами. Мимоволі питаємо, де є такі країни, щоб у них ніколи не було землетрусів?

До таких країн належать бігуни землі та їх околиці. Досліди виявили, що малі швидкости, які має земля в тих околицях, впливають на те, що нема там землетрусів. Згадати треба, що лінії, на яких розсілися вулькани й де панують землетруси, переходять здовж берегів моря й великих глибин.

ДБАЮТЬ ПРО ОСВІТУ.

2,460,000 школярів має за останнім підрахунком Чехословаччина. Це менше-більше пята частина всього населення тієї держави, в якій отже ходить до шкіл більше дітей, як Норвегія має мешканців, і двічі стільки, скільки населення має Альбанія.

NRA MEMBER U.S. WE DO OUR PART

СОВІТСЬКА ШПИГУНСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ НА ДАЛЕКІМ СХОДІ.

Цими днями відобрав собі життя урядовець „Гранд Готелю" в Харбіні, Лобуза. Слідство в цій справі виявило, що цей готель був осередком шпигунської акції ГПУ в Харбіні. Виявилося, що ГПУ має численні готелі на Далекім Сході. Агенти, що працюють у цих готелях, обовязані контролювати всіх пасажирів, їх кореспонденцію, багаж. Усіх гостей готелів фотографується і слідиться на кожнім кроці, записується їх розмови, відчиняється їх валізи. Лобуза був один із головних агентів ГПУ. Його обвинувачали в занедбуванні своїх обовязків і він дістав наказ повороту до Москви. Зі страху перед карою Лобуза волів відобрати собі життя.

„ЧУДО" У ВИЛАВЧІ.

Буковинські німецькі часописи пишуть багато про Івонину Козоріс з Вилавча, що з туги за немовлятем, яке померло, гасла на очах, поки одного дня не завмерла так, що всі вважали її мертвою і тільки лікар не дозволив її похоронити. За якийсь час Івонина прийшла до себе й віджила, але змінилася так, що люди просто не пізнають її. Вона не тільки оповідає, що була в небі й говорила з янголами, але й наклякає усіх до побожности та цитує цілі речення зі святого письма — хоч досі була неписьменна. Хату Івонини облягають юрби людей, що хочуть подивитися на „чудо", але лікарі, м. і. наш земляк, д-р Синявський з Праги, які бачили її, впевняють, що це тільки рідкий випадок високої істерії, яка доходить до візій. Вилавче, околиця й ціла Буковина мають свою сензацію.

ЖАХЛИВА ПІМСТА.

В Турці біля Коломиї побив підчас сварки Михайло Піддобрий свою жінку. Ця присягнула пімсту і коли чоловік спав, вилляла на нього горячий окріп з бараболь. Важко опареного селянина, що мабуть втратить зір, відвезли до лічниці в Коломиї, а його жінка втікла кудись і її шукають.

14 ДНІВ ХОВАВСЯ Б ГОРАХ.

В стирійських горах натрапила поліційна стежа на слідах на сховок одного з чільніших провідників републиканської сторожі і останніх боїв у Грацу, бурмістра Ст. Міхаель, Клінгбахера. Ця криївка, розбита колиба далеко від шляхів і стежин, була відрізана в часі останніх завірюх від світу і бурмістр перебув у ній 14 днів, виснажений голодом та півживий.

ТРАГІЧНА МАСКАРАДА У ЛЬВОВІ.

Вечером десь около 8-мої години люди, що переходили Академічною вулицею у Львові, побачили незвичайну картину. Якийсь ексмітований прийшов з ліжком і двома дітьми під гостинницю Жоржа і „розтаборився" на хіднику. Довкола того незвичайного комірника зібралася велика юрба людей, яким беззахисний зі сльозами в очах почав розказувати про свое нещастя. По деякому часі прийшла поліція і забрала демонстранта з вулиці. При цьому слід згадати, що число беззахисних більшає у Львові з кожним днем. Цікаве, що магістрат міста Львова будує аж три великі купелеві басейни, себто дбає про гигієну мешканців, а не подбає про таких нещасних і бідних, як от цей зпід гостинниці Жоржа, що не має де переночувати разом з дітьми.

ВАЛИТЬСЯ ГІБРАЛЬТАР.

Останніми часами став помало валитися найвищий верх шок Гібралтару (англійська твердиня між Еспанією та півн. Африкою). Тому, що є небезпека, що міг би завалитися ввесь той верх, інжинири кріпости звязали його ланцюгами та забезпечили. Та гадають, що з того буде мало хісна, та що цей ріг мусітиме вкінці таки завалитися.

ТРАГЕДІЯ МАТЕРИ.

В селі Лесяки, пов. Серадз, згоріли підчас пожежі 4 особи. Вогонь вибух у господарській загороді Ф. Кшеменя і перекинувся дуже скоро на сусідні будинки, що продовж одної години згоріли до тла. Дружина Кшеменя, непритомна зі страху й розпуки, вхопила трое малих дітей і вбігла з ними до горіючої хати. Присутні намагалися її ратувати, але саме в тій хвилі завалилася стеля та присипала матір і трое дітей. По вгашенню пожежі витягнули люди сильно попечену вмираючу Кшеменьову і трое дітей, що згоріли на вугіль. Вогонь спричинив кіт, який лежав на припічку і на якому запалилася шерсть. Кіт перелякався вогню і вискочив на горище, звідтам до стодоли, так, що в кількох хвилинах підпалив хату і стодолу.

БОРОТЬБА БАНДИТІВ З ПОЛІЦІЄЮ.

У ряшівському повіті бушують два бандити, Бик і Мачуга, які доконали вже багато грабіжницьких нападів зі зброєю в руках та мають на совісти вже кілька вбивств. Цими днями довідалася поліція, що оба опришки перебувають у селі Грегошівка, у господаря Ст. Ноги. Поліція окружила хату Ноги, але бандити зорієнтувалися на час і встигли вибігти з хати. Між бандитами і поліцією розпочалася страшна стрілянина. В одній хвилині Мачуга стрілив хулею „дум-дум" і поцілив поліціянта Василевського в ногу. Куля розшматувала Василевському так сильно міст, що мусіли йому відтяти ногу. Другого опришка, Бика, що почав дуже скоро втікати, затровили поліційним псом, але, в хвилині, коли пес прискочив до нього, він стрілив і ранив пса в голову. Оба бандити втекли до близького ліса і за ними розпочали погоню.

НУЖДА ПО ГАЛИЦЬКИХ СЕЛАХ

ЛЬВІВ. — Пишуть із Заліщиччини: Озимина вийшла з зими слабо, миші вими дуже багато. Є села, де майже всі подальші поля треба було переорати. Морозні вітри багато пошкодили, особливо житам; решти доправляє посуха. З огляду на вчасну весну і загальну нужду видно надвишку робучих рук на селі. По дворах платять 50 до 60 сотиків денно на своїх (себто робітничих) харчах і то дорослому робітникови за 12 годин праці. А тих, що зголошуються до праці, є так багато, що їх попросту не приймають, бо кажуть, що й 50 сотиків нема звідки заплатити.

ВИНАЙШЛИ „ПОЛЬСЬКУ МЕНШИНУ" НА ПІДКАРПАТТЮ.

ПРАГА (Чехословаччина). — „Лідове Новіни" пишуть, що польський часопис „Ілюстровани Курер Цодзенни" писав недавно в обороні „польської меншини на Підкарпатській Руси". Чеський часопис подає, що перепис населення виказує, що на Підкарпаттю живуть побіч 447,000 Українців, 35,000 Чехословаків, 108,000 Мадярів, 90,000 Жидів, 13,000 Німців та 12,000 Румунів. А крім того є ще 1,644 людей інших національностей, між якими є невеличка скількість таких, що подали себе за Поляків. Отже польської меншини нема ніякої. Таксамо неправда, що чеський уряд, як закидає польська газета, виселює з Підкарпатської Руси Поляків, бо правдою є, що у минулих роках виселено деяких польських горожан, але це все були виключно Українці, а їх виселення домагалася польська преса й польський консулят в Ужгороді.

ЩЕ ОДНА КНИЖКА ПРО ЩЕ ОДНОГО МИСТЦЯ-УКРАЇНЦЯ.

ЛЬВІВ. — Заходом Асоціяції Незалежних Українських Мистців появилася недавно книжка про славного маляра Грищенка, а тепер вийшла зпід пера В. Січинського книжка про другого українського мистця світової слави, Михайла Андрієнка, родом з Чернигівщини, котрий тепер жие в Парижі. Це мистець, який малював декорації для державного театру „Одеон" у Парижі. Це вже вистарчає, щоби виказати, що Андрієнко великий театральний декоратор. Все мистецтво Андрієнка в тому, що він дає своїй уяві повну свободу оперувати площинами, лініями та масами так, начеб дитиною будував повітряні палати. А при цьому все в нього опановане холодною льогікою, наче геометричні виміри.

НА УКРАЇНСЬКІЙ ЗЕМЛІ ДЛЯ МАДЯРСЬКОГО ТЕАТРУ.

УЖГОРОД (Підкарпаття). — На Верховині тисячі терплять голод і тиф. Український театр зліквідовано задля браку фондів. А мадярському театрови береться уряд давати допомогу в сумі 50,000 ч. к.

„НАРОДОВЕЦЬКИЙ СОЮЗ" У МУКАЧЕВІ.

МУКАЧІВ (Підкарпаття). — Дня 1 квітня відбулися в Мукачеві установчі збори культурно-політичного товариства „Народовецький Союз". Товариство бажає вивести національне життя Підкарпаття з мовно-партійницького хаосу, поставити добро й честь народу понад усе й надати народовецькому рухови крім ідеольогічних основ і ясні практичні напрямні.

ЗІ ШЛЕСЬКА НА „СХІДНІ КРЕСИ".

ЛЬВІВ. — „Газета Польска" радить переносити надвишку польського населення на Шлеську на „Східні Креси", себто на українські землі, і їх кольонізувати, та щоби „роботящий Шльонзак" будував там „Річ Посполиту".

РОЗКОПУЮТЬ МОГИЛИ.

БЕРЕЖАНИ (Західня Україна). — В селі Рибниках висипано коло церкви могилу і прибрано її національними стяжками. Підчас Великодніх Свят відправлено на ній панахиду. Та як люди розійшлися, хтось зрівнав могилу з землею. Виявилося потім, що зробив це польський поліцай з Потутор.

НЕГРАМОТНІ ВЧИТЕЛІ.

МОСКВА. — Большевицька газета „За коммунистическое Просвещение" нарікає і доказує фактами, що вчителі по совітських школах неграмотні.

„ХРИСТОВІ СТРАСТИ" В ОБЕРАМЕРҐАВ.

ОБЕРАМЕРҐАВ (Німеччина). — В присутності 3,000 представників преси з цілого світа виставлено „Христові Страсти", згідно з 300-літньою традицією села Обераме рґав. Тим розпочато серію цьогорічних вистав, на які звичайно зїжджаються люди з цілого світа. Всі актори це уроженці села. Вистава триває від 8 години рано до 6 вечора. І залишає на видцях надзвичайно глибоке й потрясаюче враження. Христа грає Альюа Лянг. Ту ролю грав він теж попереднього разу, але тоді представляв Христа як „людину смутку". Та тепер надав він Христови більше геройський вигляд. Кажуть, що тут слідний вплив наців. Як і в тім, що жидівських провідників, Анну і Каяфу, представлено дуже чорні характери.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.
За оголошення редакція не відповідає.
За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЗПРИВОДУ ОДНОЇ АВТОНОМІЇ.

Підкарпаття відвідав чехословацький міністер закордонних справ, д-р Едвард Бенеш, перша особа про президенті Масарику, людина, що має славу зручного політика не тільки між своїми, але й на міжнародній арені. Коли така політична фігура вибирається у якусь офіціяльну місію, то річ природна, що складаються на це якісь важні причини. І вони є, коли брати під увагу відвідини Бенешом Підкарпаття. Які саме ті причини, годі напевно сказати. Але можна догадуватися, що коли виїжджає міністер закордонних справ, то видно, що це звязане з закордонною політикою. А в тім випадку це дуже можливе, Бо Підкарпаття під теперішню пору найбільше загрожене, коли брати під увагу інтерес Чехословаччини, з боку Мадярщини, яка домагається ревізії договорів і привернення Підкарпаття назад під свою владу. Це, так би сказати, жеруться два вовки за підкарпатську вівцю. А коли два бються, третій користає. Ніби так сказано в нашій приповідці. І ніби так виглядають ті домагання, які ставлять тепер на Підкарпаттю до чехословацького уряду, а які звернені вперше чергу до вимоги автономії.

Зприводу приїзду мін. Бенеша на Підкарпаття пригадав тамошний діяч і редактор „Українського Слова", д-р Михайло Брящайко, що ще в 1921 р. Бенеш, як голова ради міністрів, заявив у справі атономії для Підкарпаття таке: „Я автономіст. Я підписав мировий договір іменем чехословацької републики й уважаю обовязком чести дотримати його чесно. Тайна наших дипльоматичних і всіх політичних успіхів лежить у тім, що я все зроблю, що обіцяв". І запевнив, що постарається про переведення автономії.

Далі пригадує д-р Брящайко чеській владі всі ті крутійства, звязані з губернаторством на Підкарпаттю, і домагається, щоб губернатором була назначена особа, яка є уроженцем Підкарпаття, народовцем, Українцем, особою зі знанням, енергією й ініціятивою.

А ще далі пригадує мін. Бенешови, що він у 1921 р. в Ужгороді на запит, як він задивляється на український напрямок у культурних справах, відповів: „На це вам відповіла петроградська Академія. Це є питання науки, фільольогії".

Оті всі гарні слова й обіцянки мін. Бенеш виповів у 1921 р. в Ужгороді, та потім вернувся до Праги і все пішло по старому. По міністерським „слові чести" про автономію і т. п. прийшла чехізація, урядове підтримування москвофільського руху, кольонізації української землі чеськими легіонерами й обсада всіх вищих становищ виключно людьми чужими. А тепер, по 13 роках, Бенеш знову відвідує Підкарпаття і знов обіцяє тесаме, що в 1921 р. Як на це глядіти?

О. С..

БРАТЕРСЬКЕ ПОРОЗУМІННЯ.

Дипльомати зачинають свої подорожі, спочатку неясно, чому і пощо. Лише здогади кружляють менше або більше фантастичні, менше або більше правдиві.

Так було з подорожами Літвінова, Бека, Барту й інших. Тепер „димова заслона", яка вкривала від невтаємничених ті милі розмови, зачинає поволі розпливатися. Куліси умов відкриваються. В часописах зявилися дві вістки: одна про намір Росії вступити до Ліги Націй, друга про деякі нові жадання, які має до той Ліги поставити Польща. Неясно і нібито невинно. Але ось заслона підноситься. Показується, що домагання Польщі такі: стале місце в Лізі і виповідження клявзулі про охорону меншостей, бо ту клявзулю варшавський уряд уважає не згідною зі своїм гонором. Щож до Росії, то показується, що й вона тільки тодіб до Ліги Націй вступила, колиб і її та клявзуля про охорону меншостей не обовязувала.

Ось вам і вінець розмов. І одну і другу сторону неприємно вражає акція деяких європейських товариств в обороні українського народу. Скількиж то справ про положення цього народу впливало на засіданнях Ліги, скількиж то разів той чи інший Ірляндець чи Швед підносив голос в обороні наших прав, загарантованих тою чи іншою конституцією. А в останніх часах якою голосною луною розлягався протест культурного світа проти систематичної екстермінації українського народу голодом у большевицькій державі! Ці зажалення, ці меморандуми до Ліги Націй, хоч і які малі практичні висліди мали, мали для нас величезне моральне значіння. Вони не давали нашій справі зійти з арени найважніших справ світової політики; вони вічно пригадували Европі й Америці про одну заогнену, а досі невирішену національну справу; пригадували, що поза трактатами й умовами жиє в Европі нарід, який був і хоче знову стати вільним, як вільними є інші, народи.

Це було недогідно для багатьох і тому хочуть вони, щоб ця пропаганда, щоб це ворушення світовим сумлінням, нарешті устали. Щоб українська справа зникла з поверхні міжнародньої політики, щоби про неї забули, щоб її рішали лише ті, які мають до того фізичну спроможність. Не знати, чи жадання Росії і Польщі про викреслення української справи з числа міжнародніх справ буде европейським ареопагом узглядинене, чи ні. Багато річей стоїть тому на перешкоді. Бо ті, що панують в Європі, хочуть уникнути всього, що нагадувалоб ревізію Версайського й інших договорів 1919 року. А скреслення меншостевої клявзулі було би початком хоч і малим, такої ревізії. Воно потягнулоб за собою автоматично жадання **інших ревізій**, а це не йшлоб у парі з інтересами ні Франції, ні навіть Англії. По друге, великий, коли не престіж, то розголос здобули собі в Европі численні міжнародні товариства Приятелів Ліги Націй і інші, які нераз підносили на міжнародній форумі нашу справу. Задиратися з ними ні з того ні з цього ніяка держава не схоче, тимбільше, що в нутрі кождої з тих держав ті товариства мають численних прихильників. Крім того є великі держави (пр. Італія), які охотно підтримували ті товариства. Отже тяжко згори сказати, чи акція Польщі й Росії удасться. Але для нас хай це буде перестерогою. Хай у нас памятають, що ми не можемо спиратися на ніякі клявзулі, ні на протекторів за границею. Що кожда справа так вирішується, як її вирішує той, хто має силу.

А покищо Українцям за кордоном, котрі мають якінебудь звязки в світі міжнародньої дипльоматії й преси, треба розпочати якнайживішу акцію в обороні своїх загрожених справ, прав своїх земляків. Якіб щуплі наші права, признані Версаєм, не були, дурень є той, хто з них резигнує без великого опору.

УКРАЇНСЬКА ДІВОЧА ПРОМИСЛОВА БУРСА У ЛЬВОВІ

До „Свободи" надіслано таку відозву:

Американські Українці, що вже стільки літ живуть поза Старим Краєм, може не в цілости здають собі справу, за що іде головно боротьба з нашим національним противником у Галичині.

Се є боротьба за міста, за те, який характер мають мати наші міста у Галичині. Щодо села, то його український характер є несумнівний, особливо від коли почався кооперативний рух та боротьба проти чужої школи. Ці обидві акції викидають не-український елемент з нашого села. До того село є свідоме національно і це є наша вихідна оперативна база.

Гірше для нас є те, що по містах Галичини є чимало польського міщанства (ремісників) і пролетаріяту, котрі так легко не зникають. А вже найсильніше є те, що майже половина тих кляс, се бувші Українці, лиш спольонізовані чужою школою, урядом, впливом міського окружения і тим подібне.

Сучасні провідники українського руху в Галичині здають собі справу з того, що від характеру міст залежить характер краю і наша будучність в Галичині.

Зразу, по традиції австрійських ще часів, думалося, що виховання своєї інтелігенції в гімназії Рідної Школи, пражським университетом і т. п. зарадить лихови; скоро одначе стало ясним, що се лиш по части принесе зараду. Інтелігенція тоді лиш сповнить свою ролю по містах, як знайде там кусень хліба, себто посади. Та Польща не дає посад нашим інтелігентам, а як дає, то хіба в глибокій корінній Польщі, де ті інтелігенти пропадають для нашої справи.

Тому Рідна Школа залишила тепер закладати нові гімназії, натомісць закладає промислові, торговельні і взагалі фахові українські школи по містах, щоби виховувати українське міщанство, промисловців, купців, ремісників і т. п.

Подібну, а по части ту саму ціль поставило собі також товариство охорони дітей і опіки над сиротами, котрого членкою головної управи є підписана.

Американським Українцям буде цікаво познакомитися з тихою, але муравлиною добродійною і патріотичною працею сего товариства, котрого головою є бувший президент суду Модест Каратницький, а заступниками голови пані Константина Малицька і о. совітник Лициняк.

Наше товариство звертає всю свою увагу та працю на дітвору і молодіж головно з робітничої та ремісничої кляси по містах. В цілому краю має це товариство трицять кілька філій, з котрих одна лиш є у Львові і, розуміється, також центральна управа. Працю свою веде в той спосіб, що ділиться на секції, котрих членки дбають за спеціяльне собі доручене поле.

Ось таких секцій є пять: 1) Секція порадні; 2) Секція сирітських опікунок; 3) Секція для доростаючої молоді; 4) Секція видавнича і бібліотечна і 5) Секція пласту.

Перша з них, секція порадні, має за задачу опікуватися немовлятами до скінченого третього року життя. Львів поділений на вісімнацять районів, з яких кождий має по кілька улиць і в кождому районі по дві працюючі жінки. Райони і плян праці випрацював бувший голова філії краєвого товариства охорони дітей і опіки над молоддю, радник суду Роман Сельський. Кожда група жінок-членкиць веде перегляд свого району вулиця за вулицею, камениця за каменицею. Всі українські пролетарські і ремісничі родини в районі (сторожі, рубачі, прачки, швачки, шевці, власники малих склепиків) в цій цили списані в реєстри, а членкиці цеї секції мають обовязок відвідувати їх в коротких відступах часу, приглянутися їх життю і потребам, їх клопотам та недостачам, а зокрема потребам у вихованню їх дітвори. Для помочі хорим дітям веде отся секція порадню, що міститься у власній каменниці при вул. Ходоровського, яку на цю благородну ціль подарував нашому товариству Його Ексцеленція митрополит Андрій Шептицький. В порадні на переміну працюють кілька українських лікарів та доглядачок. Недоживленим матерям та дітям ця секція достарчає даром поживи (молока, цукру, потрібні каші для дітей), достарчає сорочинок, пеленок, кафтанчиків, ліків і т. п. В цей спосіб порадня прийшла в поміч найбіднішому населенню міста Львова, котрі в заміну за це привязуються на все до своєї народности та своїх українських установ. Само собою розуміється, що з порадні з інших цих добродійних установ користають селянські матері і діти з околиці Львова також.

Секція сирітських опікунок опікується бідними дітьми і сиротами в віці від трох до чотирнацяти літ. Членкиці, що працюють в цій секції, опікуються занедбаними дітьми і сиротами; відвідують їх, дають поміч в виді одягу, обуви, білля, шкільних приборів і тим подібним. Вони дбають, щоб ці діти записувалися до українських захоронок, яких у Львові є десяток, до шкіл Рідної Школи, уладжують святониколаївські і ялинкові вечері і т. п. На покриття видатків, получених з тим, уладжують підприємства, колекти, коляди і т. д. Отся секція виратувала тисячі української дітвори від польонізації.

Молодіж повище чотирнацятого року життя аж до вісімнацятого року остається під опікою секції для доростаючої молоді. Між іншим опікується ця секція сиротами, що з чотирнацятим роком життя опускають сиротинець С. С. Василіянок. Ця секція приміщує хлопців по можности даром в українських ремісничих бурсах, яких у Львові є дві, та в українських майстрів. Дівчата приміщується у власній ремісничій бурсі дівочій.

Отся саме дівоча ремісниче бурса міститься у власній каменці при вулиці Кошарові на Янівськім. Каменицю цю наше товариство закупило тому пять літ за три тисячі триста долярів, що підписана зібрала в Америці між земляками. В бурсі приміщено тепер двацять дві дівчата. Це самі сироти зі селянських та робітничих родин. Вони остаються під опікою освіченої настоятельки та вчащають до фахових шкіл аж до робітень, де практично набувають знання. Вчаться вони шитва, кравецтва, модиярства, фризієрства, книговодства, торговлі, шпитального догляду, дентистичної техніки і т. п. Удержання одної дівчини коштує двацять пять (польських) злотих місячно, себто около пять долярів. Цілком бідним сиротам бурса дає удержання даром.

На жаль, каменица цеї бурси обдовжена ще на тисячу пятьсот долярів. Якби підписаній вдалося зібрати цю суму в Америці між земляками, тоді ті доходи, що ідуть тепер на сплату довгу і проценти, можнаби вжити на удержання додаткових сиріт і дівчат в цій бурсі. А якби поодинокі українські жіночі організації в Америці взяли на себе кожна бодай удержання одної сироти-бурсачки, тоді можна би мати в бурсі і до сто дівчат, котрі по скінченню трилітнього курсу, як самостійні швачки, кравчині, модиярки, фризієрки, книговодки, дентистичні чи шпитальні помічниці і т. п., стали би пожиточними членицями української суспільности.

Важна є також секція видавнича і бібліотечна. Вона видає книжки і веде публичну бібліотеку для молодого покоління. Головна ціль цеї бібліотеки є обслугувати цю українську молодіж, що вчиться по польських школах в тих дільницях Львова, де ще нема українських шкіл. Членкиці цеї секції вишукують українську дітвору по польських школах та дбають, щоби ця дітвора читала українські книжки, особливо з історії. В той спосіб уратовано сотки українських душ.

Секція пласту покищо не функціонує, бо польський уряд розвязав пластову українську організацію, закидаючи пластови, що багато пластунів і пластунок належали до тайних українських організацій.

Отсе є короткий образ многосторонньої діяльности нашого товариства. Всі згодяться, що це товариство заслуговує на гаряче попертя від українського громадянства в Америці. Пробуваючи в Америці в своїх приватних ділах, підписана бажає причинитися до сповнення цього пожиточного товариства та зібрати гріш, потрібний на сплату довгу, що як сказано вгорі, обтяжує дім дівочої ремісничої бурси. В тім напрямі одержала підписана від товариства охорони дітей і опіки над молоддю письменне доручення.

На початок зібрала підписана на цю ціль уже двіста десять долярів, з чого девятьдесять шість в Канаді, а сто тринацять у Злучених Державах. Листа жертводавців буде оголошена окремо в українських часописах.

Підписана наміряє в цілях збірки на згадану бурсу відвідати Шікаго, Клівленд, Пітсбург, Филаделфію і Ню Йорк. Короткий побут в Америці не дозволяє підписаній обїхати інші місцевости. Тому отсею дорогою звертаюся з проханням і зазивом до всього громадянства, щоби поспішило з датками на цю таку вельми пожиточну народню ціль. Датки прохаю посилати на адресу: Mrs. MICHELINE HOWYKOVYCH, 20042 SANTA BARBARA DRIVE, DETROIT, MICH., або прямо до Львова на адресу: „Центробанк" (ул. 3. мая 5) для „Дівочої Ремісничої Бурси".

Прохаю також жіночі Українські організації в Америці взяти на свое удержання окремі сироти в згаданій бурсі.

Михайлина Говиковичева,
голова і предсідниця Дівочої Ремісничої Бурси і делегатка Тов. Охорони Дітей і Опіки над молоддю.

Гнат Крашанко.

ДВІ НЕВДЯЧНОСТИ.

(Історичне оповідання).

18)

— Таки не лишу! — подумав. — Як буде йти погоня, то відріжу, застрілю їх і на дорозі лишу Туркови тільки конятину.

Присилив ту пару коней до вючака і вийшов зі стайні. Всіх трох невільників вивів з льохів, завів до свого мешкання, дав їм ковтнути доброго вина з Токаю і сказав, показуючи на одяги:

— Скидайте боржій з себе лахміття і беріть се! Зараз поїдемо.

В тих полонених неначе вдарив грім радости. Хвилю стояли і мовчки дивилися на Словака. Як би не знали, що то худоба; що за золото дав би й рідну маму, були би кинулися з вдячности цілувати його. Та вони кинулися до нових одягів і поквапно, мовчки натягали на себе. Коли вже були готові, кивнув на них і вийшов. Пішли за ним аж до стайні. Кождому дав уздечку коня. Сам вивів свого і вючака з присипленими до нього двома лошаками. Ведучи свої коні, держачи їх за уздечки, пішов поза стайню. Трійця, ведучи свої коні, пішла за ним. За стайнею шепнув:

— Тепер сідайте і за мною! Зїдемо з дороги в поле, щоби сюди не було чути тупоту.

— В поли полишемо за собою виразну тропу — шепнув до нього Нестор.

— Така тропа може зрадити нас аж рано, коли вже буде запізно здоганяти нас. Тепер не людське око небезпечне для нас, а людське вухо. Хоч і того вуха я не дуже боюся. Ми маємо коні найліпші в Найгазелю. Як би Турок пробудився, то не зараз пішла би погоня, бо в стайни коней вже нема. Заки роздобув би коні, ми були би вже далеко відси. Всеж таки ліпше тої погоні не мати.

По чотирох годинах їзди добрим чвалом заїхали без ніякої пригоди до Мільбаху. Вірменина скоро віднайшли. Словак зголосився до нього з Бутуром, Затурським і Вальтером і з письмом Вірменина в руці. Вірменин, не кажучи ні слова, вирахував і на столі перед Словаком поклав шістьсот дукатів.

— То ще не все, сказав Словак, ласим оком позираючи на золото. Дрожав так, що аж зубами кланцав. Стільки золота на одній купі він ще в своїм життю не бачив.

— Ще не все? — спитав Вірменин. — В моїм письмі стоїть шістьсот дукатів. На столі лежить шістьсот.

Я їх цілих пять діб ліпше годував. Я дав їм нові одяги...

— Вашим коштом, чи коштом Турка? Вониж сей харч давно відробили з процентом.

— Я їм дав дуже добрі коні. Як не дістану за три турецькі коні, то не лишу їм. Возьму собі.

— Ага! То ви хочете від нас дістати окуп за те, що також коні увільнили з турецької неволі?

Аж сам Словак розсміявся, чуючи таке питання.

— Послухайте мене, пане, і се, що я вам скажу, намотайте на вус: Ті коні, на котрих ви свобідні приїхали, і на котрих далі поїдуть, вони відробили, гаручи під свист вашого канчука. Тепер то їх власні коні. Тут, в Мільбаху, ще ніхто не знає, хто ви, яке ваше минуле. Пильнуйтеся, щоби офіцирам не сказав хто, яка ви птиця. Як довідаються, то поїдете... як не на суху гиляку, то всеж таки без жадних коней і без дукатів!

— Не перечу, що ваше слово дуже мудре! — сказав Словак, цілий побілівши. — Бувайте здорові.

Кивнув головою на прощання. Перед хатою затупотіло щораз тихше й тихше і затихло.

— Є дуже добра нагода пробратися безпечно бодай до Мункачева, — сказав Вірменин. — Завтра відходить тут купецька валка. З Мункачева іде на Львів валка за валкою. І там знайдете нагоду безпечної мандрівки з узброєними купцями.

Другої днини всі три відїхали. Німець Вальтер поїхав на захід, Бутура і Нестор на схід. Нестор віз назад майже всі ті гроші, які привіз був з собою, щоби викупити Розворського: чотири тисячі і двіста дукатів.

Сумно плив час в здирківськім дворі. Пару днів радости прийшло по повороті Розворського з неволі. Знов налягла тишина, знов прийшло пригноблення. Причина була давна. Тою причиною було те, що сумувала Олена, вяла на очах батьків. В поголоску, що Нестор в неволі помер, Олена не вірила. Підозрівала, що таку чутку пустив хтось нарошно на те, щоби вона про Нестора перестала думати, щоби за нього забула.

Щоби дівчину бодай троха розвеселити; щоби Олена свої думки зачала звертати в сторону інших парубків, шляхтичів з високого роду, в Здиркові бували гучні забави з музиками. З цілої околиці спрошувано молоду і жваву шляхоцьку братію.

Одомашнений Татарин Бірда запряг коні до воза і поїхав до найближчого місточка замовити на завтра жидівську музику, що в цілій околиці була найліпша. Також треба було купити більшу скількість риби. Поїхав на ніч, щоби в місточку переспатися і другої днини в полудне бути назад в Здиркові з рибою і з музикантами. Заїхав, як звичайно, до Жида Янкля.

— Стягають женихів до своєї доньки? — спитав Янкель, коли вчув, що в Здиркові знов будуть гості.

— Стягають, — відповів Бірда. — Тільки біда в тім, що з тої муки хліба не спечуть.

— А то чому? Дівчина не погана і на маєток злакомиться неодин.

— Колиж бо вона не злакомиться на жадного. Я вже знаю, чому... Той, на котрого вона злакомилась би, далеко. І не знати, чи покажеться в сих сторонах. Як би й показався, то її йому не дадуть.

— Хто се такий?

— Ви дуже цікаві! Мені язик всох би, як би я сказав!

Перед заїздом затупотів кінь і затих. Двері відчинилися і увійшов...

(Далі буде).

НА БІЖУЧІ ТЕМИ.

ЧИМ ЩЕ ЖІНКИ НЕ ЗАЙМАЮТЬСЯ?

В останньому переписі населення згадувалося 534 професії. Перечислення, переведені недавно одним жіночим професійним клюбом, показують, що жінки є заняті в кождій з тих професій, крім 30.

Це є неабиякий рекорд, коли взважити, що ще яких 30 літ тому жінки не були заняті в більше, як у 30 професіях.

Між цими фахами, до яких жінки ще не добились, є в першій мірі всякі воєнні фахи, як професія жовніря, або воєнного моряка. Декотрі фахи без жінок вважаються спеціяльно небезпечними, як: направа дахів, заняття при прасуванню заліза, виробі котлів, і тим подібні.

НОВІ ЖІНОЧІ ФАХИ.

Цікаво, як жінки пробиваються в ріжні фахи. Так, приміром, останній перепис виказує, що в Америці було 5 жінок, занятих як „моторменки" на трамваях, 9 при копанню вугля, 9 при ковальстві, 14 при стереженню лісів, 95 при рубанню ліса, 1 при направі телефонічних ліній, 1 при чищенню вулиць, 1 при видуванню скла.

ЦИВІЛІЗОВАНИЙ І ДИКУН.

Звичайно, жінки мусять у здобуванню нових ділянок для своєї праці поборювати багато упереджень. Не тільки цивілізований мужчина, але й цивілізована жінка часто дивиться з упередженням на таку новину, як жінку, заняту при фаху, який досі вважався мужеською спеціяльністю. Під тим оглядом цивілізований подібний до дикуна, котрий уважає неморальною таку людину, котра не хоче собі приправити до носа металевого перстеня.

ЦИВІЛІЗАЦІЙНА ЗДІБНІСТЬ ЦИВІЛІЗОВАНИХ.

Ми часто завважуємо, що дикуни роблять поступ. Закидають ношення ковтків у носі, носять циліндер, а далі вчаться вживати всякого цивілізованого знаряддя й машинерії.

Говорячи про поступ дикунів, ми кажемо між стрічками, що цивілізований чоловік робить поступ зовсім природно. Та чи так воно є? Цікаво булоб знати, наскільки скорше вчиться цивілізований чоловік нових річей, ніж дикун?

Коли дивитися на плоди світової війни та нездібність культурних народів запобігти остаточно новій війні, то не можна дивуватися, що так багато людей приходять до переконання, що цивілізований чоловік не здібний навчитися основних річей.

ХТО РОБИТЬ ПОХИБКИ, А ХТО ЇХ НЕ РОБИТЬ.

Ось вам новинка для тих, які люблять нарікати на похибки в українських газетах:

Тижневик „Ню Републик" каже, що недавно один з редакторів тої газети виголосив якийсь відчит, у котрім згадував число всіх людей на землі. Депеша про відчит подала, що він сказав, буцімто всіх людей є на світі 228 мільйонів, тоді, як їх майже десять разів більше. За кілька днів газета дістала від одного бюра витинків пів сотки витинків з ріжних газет, у котрих була подана ця вістка, і то в усіх неправлена, крім двох.

Тиждень пізніше по появі вже статті про це в тижневику, те саме бюро прислало тижневикови знов низку витинків, у котрих знов появилася стара похибка несправлена.

Значить, навіть найбільші американські газети, котрі мають велике число „копірідерів" і „пруфрідерів", не можуть устерегтися від похибок, і то не друкарських, а річевих, як ось ця новинка про число людей на землі.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

DEPUTY DISTRICT LEADER ADDRESSES UKRAINIANS

Deputy District Leader Schneider Urges Youth To Take An Active Part In New York Politics

On the invitation of Mr. Stephan J. Jarema, leader and Honorary President of the Young Ukrainian Democratic Club, of 59 St. Marks Place, New York City, Mr. Charles A. Schneider, Deputy District Leader of the 8-th Assembly District, attended a political rally of Ukrainian-American Democrats on Monday evening, May 14-th and gave a very interesting discourse on "Politics of Today".

Mr. Schneider who has long been an active worker in the Democratic ranks, played a leading part in the ousting of Mr. John F. Curry from the leadership of Tammany Hall. Because of his years of service, and because of his unquestioned superior ability, Mr. Schneider will no doubt be Ditrict Leader in the very near future. Thru his long years in public life, Mr. Schneider is well enough informed to define and discuss "Politics of Today".

Quite frankly Mr. Schneider admitted that the growth of the United States to its present point of leadership is due to younger generations coming to the fore, and carrying the burdens that fell on their eager and energetic shoulders. Progressive Youth with its fire and ambition always managed to pull this country out of the many crises that have confronted it. Altho the older generations played their parts by injecting a steadying influence thru their acquired wisdom of years, nevertheless without that indomitable optimistic spirit of Youth, we would not be where we are today. "Furthermore", quoting Mr. Schneider. "the immigrant stock that has enriched this country has played its part, for it brings with it heritage of its own country together with a courageous zeal to succeed in a new country. The Democratic Party has long recognized that the immigrants are a boon and not a plague to the United States. Our Party has always fought for freer set of Immigration Laws and will continue to do so. However until such can be accomplished, the American descendants of our foreign stock must take a more active part in political life, especially so in New York City where the majority of its inhabitants are of immigrant stock or descent. We must inject some fresh young blood into our party, because some of our Tammany leaders have long passed the age of usefulness to our party. We have some leaders who have passed the three-quarter century mark, and are approaching the age of senility. We cannot have a group of dodoes leading a party of the people in opposition to a party that is not only controlled by, but also caters to our American Nobility, the Aristocrats of Wealth. The democratic Party has always from the time of its inception under the able leadership of Thomas Jefferson to the present day leadership of Franklin Delano Roosevelt fought for the rights of the uttle fellow, the man on the street, not in a Rolls Royce, the average man who cannot boast of an income of three thousand a year or over."

On the other hand, Mr. Schneider pointed out, the third major party which claimed to be the party of the people, was in reality a menace to that spirit of rugged American Individualism. The Socialist Party with its ideas would deprive a man of that vital stimulus in life, the will to get ahead in his day's work, so that in a lifetime he may thru his own effort be a little better of than his neighbor. The Socialists would turn this country into a beehive filled with drones, each waiting for the other to do the work.

In closing, Mr. Schneider advised, "Do not devote all of your time to work and politics. The old adage of 'all work and no play' holds good. I am glad to see that you have a fine Social program worked out as well as a political one, and you can rest assured that I will be present at your Dance on June 2-nd."

The Slavonic Council of New York will continue to arrange such monthly political rallies, with a prominent political speaker at each rally.

J. M. U.

Дівчина: Коли не перестанете з тим залицянням, мусітиму заткати собі вуха.

Хлопець: Пані, ваші гарненькі ручки для цього замалі!

УВАГА! УВАГА!

ВЕЛЬМИ ШАНОВНІ СОЮЗОВЦІ Й НЕ-СОЮЗОВЦІ СТЕЙТУ Р. АЙ.!

ЗАХОДОМ ВІД. 177 І 181 У. Н. С., ПРОВІДЕНС І МЕНВИЛ

відсвяткується

ЮВИЛЕЙНЕ СВЯТО

СОРОКЛІТТЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 20-ГО ТРАВНЯ (MAY) 1934 РОКУ

В УКРАЇНСЬКОМУ НАРОДНОМУ ДОМІ В МЕНВИЛ, Р. АЙ.

Святочний реферат про Український Народ. Союз виголосить головний фін. секретар-касієр п. РОМАН СЛОБОДЯН.

Свято розпічнеться в Українській Православній Церкві торжественним БОГОСЛУЖЕННЯМ за здоровля членів і членкиць точно в годині 11-тій перед полуднем, відтак жалібна ПАНАХИДА за померших членів і членкиць. По відправі в церкві всі шановні гості підуть до УКР. НАР. ДОМУ, де пічнеться

СВЯТОЧНИЙ ЮВИЛЕЙНИЙ КОНЦЕРТ

1. Отворення Свята головою Комітету, п. Стефан Рекрут. 2. Два хори від Укр. Правосл. Церкви в силі 75 співаків під управою о. Ев. Королишина. Також виступлять діти Рідної Школи; будуть дуети і соля, які звеличають ювилейне свято Батька Союза. 3. Спільний укр. стіл.

Ювилейний Комітет щиро запрошує всі Товариства, Парохії і Клюби зі стейту Ровд Айленд так і з Мессечусетс прибути на таке Велике Свято.

115 Ювилейний Комітет.

УВАГА! НЮ ЙОРК, Н. Й.! УВАГА!

ДО ВСІХ ВІДДІЛОВИХ УРЯДНИКІВ І ЧЛЕНІВ 46, 66, 69, 117, 130, 184, 194, 204, 215, 233, 298, 361 ВІДДІЛІВ У. Н. С.

Отсим повідомляє, що

В СЕРЕДУ, ДНЯ 23-ГО ТРАВНЯ (MAY) 1934 РОКУ

в годині 8-мій ввечір

відбудуться

В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ ДОМІ,

217-19 EAST 6th STREET, NEW YORK, N. Y

ЗБОРИ

В СПРАВІ ЗЛУКИ НЮЙОРСЬКИХ ВІДДІЛІВ ТА СТВОРЕННЯ ОКРЕМОГО МОЛОДЕЧОГО ВІДДІЛУ У. Н. СОЮЗА.

Прошу всіх урядників і членів вище згаданих відділів прибути на ті збори. На зборах будуть також присутні члени Екзекутиви У. Н. Союза.

115,18 Ілія Гузар, гол. радний У. Н. Союза.

НАГИНАЙ ГАЛУЗКУ, ПОКИ МОЛОДА

Один московський салдат розповів мені в 1916 році цікаву подію. В його селі жив середній господар, що мав дві доньки і синка. Дуже їх змалку пестив, найбільше сина. Бувало, як прийде з міста, то завжди привезе йому булку, колачик або цукорки. А потім і до міста брав його з собою та купував усякі ласощі. Синок так привик до того, що раз у місті відбіг від воза і вкрав з будки булку. Другий раз запізнався з якимсь міським волоцюгою тай оба на спілку вкрали ще щось. А як підріс великий, то злигався з тим волоцюгою і з іншими тай украв у когось гроші. Посидів у тюрмі, а коли вийшов, став красти коні. І так пропав з дому та волочився і сидів по криміналах, то злодійкував.

Минули довгі роки, аж раз якось той синок іде лісом коло свого села і стрічає старого дідуся.

— Що робиш, діду? — питає.

— От ріща збираю, щоби в хаті запалити та старі кости загріти.

— А дітей не маєш?

— Та були діти, але що з того! Дві доньки я вивінував і вони знати мене не хочуть, а син десь пропав, розволочився. А ми зі старою примираємо з нужди.

Тоді злодій пізнав, що це його батько, підвів його до старого дуба тай каже:

— Ану зігни цього дуба!

— Та де мені дуби згинати, чоловіче!

Тоді підвів старого до маленького дубчака, тай каже:

— Ану зігни цього!

Дід ухопив і зігнув деревце аж до землі.

— А бачиш! — каже злодій. — Було так і мене згинати замолоду, а тепер уже пропало!

— Ох, Боже, то ти мій син! — заплакав дід. Ходи до дому.

Але син зник у лісі і пропав по нинішній день.

Гнат Мороз.

КНИЖКИ ДЛЯ МОЛОДІ, ЯКІ ТІЛЬКИ ЩО ОДЕРЖАНО З КРАЮ

ДИКІ ЗВІРІ. Оповідання про їх життя-буття. Написав А. Гайльборн, переклали на українську мову М. Лотоцький і М. Кокольський $1.50

ҐУЛІВЕР. Джонатан Свіфт. З багатими ілюстраціями. За англійським оригіналом для українських дітей зладив Ю. Шрумеляк ...... 1.. Зміст: Ґулівер у ліліпутів. Ґулівер у велитнів. Ґулівер у лапутів. Ґулівер у гиржунів.

ЖИТТЯ ПЕРВІСНОГО ЧОЛОВІКА ТА СУЧАСНИХ ДИКУНІВ. В. Лункевич, Переклав Мих. Лотоцький. Багато ілюстрацій. Оправлена .

ЗОРЯНИЙ ХЛОПЧИНА. Оскар Уайльд. Переклав з англійської мови М. Лотоцький. Образки Віктора Цимбала. Оправлена ...... .35

ПРИГОДИ ЛИСА-МИКИТИ з 30 образками. А. Лотоцький. Оправлена .60

МАЛИЙ ЛЬОРД (Малий Льорд Фонтлерой). Повість для молодіжи. Ф. Г. Бернет. Переклала В. Літинська. Ілюстрації А. Жмуди. Опр. 1.00

МАЛ' ГЕРОЇ. Картини з життя дітей. З творів Е. Аміціса та І. Педерцані на українську мову переклав А. Лотоцький. Багато ілюстрацій. Оправлена ...... .8.

МОЇ ЗНАКОМІ. Нариси з життя звірів, які я знав. Ернест Сетон Томпсон. Із 148 образками і портретом автора. На українську мову переклала Софія Куликівна. Оправлена 1.10

МОЛОДІСТЬ СЛАВНИХ ЛЮДЕЙ. Евген Мілер. Переклала з французького Валентина Завадська. Багато ілюстрацій. Оправлена 1.1.

ПОКОТИГОРОШОК. Казка на основі народніх мотивів. А. Лотоцький. Образки Юрія Вовка. Оправлена ...... .45

ПАН ЧВАНЬКІВСЬКИЙ. Дивні подорожі та пригоди пана Язона Микитовича на Чваньках Чваньківського гербу Качка, списані його власною рукою. Переписав із старих паперів Ярослав Вільшенк . Ілюстрована і оправлена. ...... .6.

ПО РІДНОМУ КРАЮ. Подорожні враження й замітки. Дмитро Дорошенко. Ілюстрован й оправлена ...... .85

ЧОРНА ІНДІЯ. Юлій Верн. На українську мову переклав М. Капій. Ілюстрована й оправлена 1.15

ШАНСЕЛЬОР. Записки з подорожі Дж. Р. Казальона. З портретом автора і з 43 образками. Юлій Верн. На українську мову переклав М. Капій. Оправлена ...... .85

ПРИГОДИ ПІНОКІЯ. К. Кольоді. Переклав з італійської мови Евген Онацький. Багато ілюстрацій. Оправлена 1.15

ТИХЕ СЛОВО. Збірка Казок. Іван Липа. Ілюстрації Віктора Цимбала. Кольоровані ілюстрації. Оправлена ...... .95

Замовлення разом з належитістю слати на адресу:

"SVOBODA,"

81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

ПРОТОКОЛ ШЕСТОГО КОНГРЕСУ „ОБЕДНАННЯ".

(1)

Шестий Конгрес „Обеднання" відбувся дня 3-го листопада 1933 р. в Пенсилвенія Готел, Ню Йорк, Н. Й.

Всі делегати, що прибували до салі нарад, складали свої повновласти на руки провірочної комісії, до якої входили пп. Микола Близнак і Андрій Дубас з Ню Йорку.

В Конгресі взяли участь крім референтів і членів головного уряду 53 делегати, котрі заступали українські національні товариства з цілої Америки.

Спис делегатів і заступлених ними товариств:

1) Д-р Володимир Галан, Филаделфія, Па.: Злучені Американсько-Українські Організації і Українська Стрілецька Громада з Д. П. А.

2) Пилип Гарасимів, Йонкерс, Н. Й.: Подільська Січ, від. У. Н. Союза ч. 8.

3) Олекса Мерещак, Ансонія, Конн.: Стейтова Організація в Конетикот.

4) о. Стефан Мусійчук, Пасейк, Н. Дж.: від. ОДВУ ч. 18.

5) Дмитро Фенканич, Пасейк, Н. Дж.

6) Д-р Семен Демидчук, Ню Йорк, Н. Й.: Дністер, від. 361 У. Н. Союза.

7) Михайло Боднар, Ню Йорк, Н. Й.: Дністер, від. 361 У. Н. Союза.

8) Теодор Пізняк, Перт Амбой, Н. Дж.: Запорозька Січ, від. 155 У. Н. С.

9) Іван Жовнір, Ню Йорк, Н. Й.: Просвіта.

10) Андрій Дубас, Ню Йорк, Н. Й.: від. ОДВУ ч. 10.

11) Микола Новак, Ню Йорк, Н. Й.: від. ОДВУ ч. 10.

12) Іван Лазорчик, Н. Йорк, Н. Й.: Братство св. Андрея, від. 66 У. Н. С.

13. Роман Слободян, Джерзи Сити, Н. Дж.: Гол. Уряд У. Н. Союза.

14) Дмитро Галичин, Ню Йорк, Н. Й.: Гол. Уряд У. Н. Союза.

15) Петро Бих, Ню Йорк, Н. Й.: Жеребецька Любов, від. 144 У. Н. С.

16) Константин Пілат, Елизабет, Н. Дж.: від. 234 У. Н. С.

17) Дмитро Багрій, Бруклин, Н. Й.: від. 310 У. Н. С.

18) Онуфрій Савіцький, Бронкс, Н. Й.: від. 298 У. Н. С.

19) Лонгін Годівський, Ню Йорк, Н. Й.: Українська Студентська Громада.

20) Яків Швець, Ню Гейвен, Конн.: від. ОДВУ ч. 19.

21) Григорій Бардак, Бруклин, Н. Й.: від. 22 У. Н. С.

22) Іван Гречин, Гемпстед, Н. Й.: від. 327 У. Н. Союза.

23) Петро Драпяк, Гартфорд, Конн.: від. Провидіння ч. 111.

24) Пані Пелагія Хома, Нюарк, Н. Дж.: Союз Українок Америки.

25) Стефан Шумейко, Нюарк, Н. Дж.: Ліга Української Молоді.

26) о. Петро Журавецький, Ню Йорк, Н. Й.: Українська Школа при 14 ул.

27) Евген Скоцко, Ню Йорк, Н. Й.: Центральна Управа ОДВУ.

28) Василь Гришко, Алентавн, Па.: від. 147 У. Н. С.

29) Данило Бурдига, Асторія, Н. Й.: від. 5 У. Н. С.

30) Петро Сокальчук, Ню Йорк, Н. Й.: Український Хор.

31) Павлина Авраменко, Ню Йорк, Н. Й.: Школа Українських Національних Танків.

32) Василь Дроботій, Ню Йорк, Н. Й.: від. ОДВУ, ч. 2.

33) Андрій Борак, Ню Йорк, Н. Й.: Центральний Комітет і Укр. Ам. Республиканський Клюб.

34) Іван Щуцький, Перт Амбой, Н. Дж.: Укр. Ам. Демокр. Клюб.

35) Степан Дембіцький, Перт Амбой, Н. Дж.: Укр. Дем. Клюб.

36) Іван Заблоцький, Рівергед, Н. Й.: Клюб Українських Танцюристів.

37) Теодор Вальорний, Бруклин, Н. Й.: від. 293 У. Н. С.

38) о. В. А. Каськів, Вунсакет, Р. Ай.: Поміч Рідному Краєви.

39) Пані К. Куцак, Ню Йорк, Н. Й.: Український Червоний Хрест.

40) Іван Габрилович, Петерсон, Н. Дж.: від. 64 У. Н. С.

41) Марія Адамс, Петерсон, Н. Дж.: Молодечий Клюб.

42) Анна Шафран, Петерсон, Н. Дж.: Молодечий Клюб.

43) о. А. Дмитрик, Гемпстед, Н. Й.: Українська Громада в Бабилон і Українська Громада в Гемпстед.

44) Петро Дудко, Савтпорт, Конн.: від. 84 У. Н. С.

45) Теодор Свистун, Филаделфія, Па.: від. ОДВУ, ч. 12 і від. 105 У. Н. Союза.

46) Микола Гайда, Савтпорт, Конн.: Українське Запомогове Товариство.

47) Микола Близнак, Ню Йорк, Н. Й.: від. 204 У. Н. С.

48) Михайло Фатюк, Йонкерс, Н. Й.: Українська Школа.

49) Панна Олена Кінаш, Н. Й.: Хор „Боян".

50) Юліян Павчак, Бруклин, Н. Й.: від. 203 У. Н. С.

51) о. Іван Гундяк, Картерет, Н. Дж.: Український Вісник.

52) О. Е. Малицький, Клівленд, О.: Злучені Товариства.

53) Осип Угорчак, Джерзи Сити, Н. Дж.: від. 25 У. Н. С.

Крім того участь взяли в Конгресі як гості та як прелегенти докладів: панна Стефанія Чижович, що говорила також від Кооперативи Укр. Нар. Мистецтва у Львові, панна Анна Балко, фахова вчителька американська, п. Володимир Буката, представник Українсько-Амер. Молоді, адв. Михайло Пізнак, учит. О. Стеткевич.

Замісць делегатів надіслали побажання ось такі товариства: Злучені Українські Організації міста Ню Бритен, Конн. Тов. ім. Івана Франка, в. 372 У. Н. Союза, Плейнфілд, Н. Дж., (залучено $10 на українські цілі); Братство св. Миколая, від. 191 У. Н. Союза, Трой, Н. Й.

(Дальше буде).

В ГЛИБОКОМУ СНІ.

A SLEEP IN THE DEEP

By ARTHUR J LAMB

1.

Бурлива ніч, филі вгору дме,
Корабель сміло мчить;
Дзвін з вежі моря тихо гуде,
Плаче і гомонить.
Там на кораблі два серця бють:
Об руку рука бє, грудь об грудь;
Хоч близько смерть, не лячно їй,
Доки при боці той, що дорогий.

(Хор-рефрен)

Голосно так на вежі грає дзвін,
До осторогі все просить нас він:
Моряче, дбай! Ох, уважай!
Близько трівога, вважай! вважай!
Вважай, вважай!
Багато серць спить в глибокому сні,
Тож вважай! Вважай!

2.

Щож по тій бурі, як мине ніч?
Сліду я знаку нема!
Засвітить мирно там сонця луч
На розбитках судна.
Лиш, як стихла дика буря, вже,
Два серця знайшли спокій на все:
Ні болів, мук,
Ані розлук;
Лиш дармо дзвін шле свій тихий там звук!

(Хор-рефрен)

Голосно так і т. д.

Переклав **М. С.**

УКРАЇНСЬКІ НАРОДНІ ПІСНІ З ЛЕМКІВЩИНИ І ЗАКАРПАТТЯ НА МІШАНИЙ ХОР.

1. Широке коріння
2. В керти ружа преквітала
3. Малам я фраїра
4. Ой, верше мій, верше
5. Кей ня любиш та любиш

Ціна усіх пятьох 35 центів.

Замовляти в адміністрації „Свободи":

"SVOBODA".

81-83 GRAND ST., P. O. BOX 346

JERSEY CITY, N. J.

— Що робить Колокучка?

— Він дурний.

— Чому?

— Наробив останніми часами багато довгів.

— А сплачує їх?

— Ну, даруй, аж такий дурний він іще не є!

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

Іван Дзвіник, член від. 207 У. Н. С., помер у суботу, дня 12 травня. Похорон відбувся дня 15 травня. Покійний вступив до від. 171. У. Н. С. в Голйок, Масс., дня 22 грудня 1918 року. В 1920 році взяв перестулний лист і разом з жінкою вступив до від. 207, „Галицька Січ" в Савт Дірфілд, Масс. Був ревним і щирим членом того відділу. Покійний родився дня 19 грудня 1888 року в селі Шишківці, пов. Броди, Західня Україна. Оставив жінку Марію і чотири дочки: Юлію, Геню, Антоніну й Ірину. Покійний бажав свому народови волі і ніколи не відмовив жертви на добру ціль для свого народу. Його жінка Марія дякує всім кревним близьким і дальшим, сусідам і всім товаришам згаданого відділу, і всім тим, котрі послужили в останній хвилі і відпровадили тіло на вічний відпочинок. Нехай земля Вашингтона буде йому пером!

Олекса Сельський,
секр. від. 207.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

Проситься відділових секретарів присилати повідомлення про всякі збори принайменше один тиждень перед зборами.

ШІКАҐО, ІЛЛ. Бр. св. Арх. Михаїла, від. 243, повідомляє, що мітінґ відбудеться в суботу, 19. травня, в годині 6:30 ввечір, під ч. 12205 Порнел вул. Обовязково всі члени мають бути присутні на цім мітінґу. — Петро Співак, секр.

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. Тов. Запорозька Січ, від. 342, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів і членкиць, що місячний мітінґ відбудеться в неділю, 20. травня, в годині 2:30 пополудни. На цей мітінґ мають явитися всі члени як один, бо є важна справа до полагодження. Пригадується іще раз довгуючим членам, щоби сповнили свої залеглости, бо інакше будуть суспендовані цего місяця. Члени, котрі хотять змінити свої грамоти на нову систему, нехай принесуть на мітінґ свої старі грамоти. Будемо принимати нових членів і дітей без оплати вступного. — А. Скоципець предс.; Я. Клебан, кас.; І. Маркович, секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 252, повідомляє всіх своїх членів, що мітінґ відбудеться 27-го травня, а не 20-го травня, як було призначено. Проситься всіх членів прибути і звернути непродані тікети з балю і ювилейного концерту. Проситься всіх членів вирівнати свої довги, бо контр. комісія буде рахувати книжки. Котрий член не явиться на цей мітінґ буде суспендований. — І. Магас, предс.; Н. Читвінський, секр.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. Бр. св. Йосафата, від. 217, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячний мітінґ відбудеться у вівторок, 22. травня, в годині 7:30 ввечір точно, в гали де звичайно. Обовязково кождий член має явитись на мітінґу, бо є важні справи до полагодження. Довгуючі члени мають вирівнати свої залеглости на цім мітінґу, бо в противнім разі будуть суспендовані. Ті члени, котрі ще не змінили своїх старих грамот на новий рід обезпечення, нехай принесуть на мітінґ старі грамоти і підпишуть аплікацію на зміну, бо це є для вашого власного добра, щоб потім не було запізно. Будемо принимати нових членів до Бр. і У. Н. Союза без оплати вступного і лікаря. Тому кождий член повинен привести свого знакомого і вписати до Союза, за що дістане надгороду. Члени, котрі ще не вписали своїх дітей до У. Н. Союза, повинні вписати в цім ювилейнім році і сповнити клич батька Союза, бо це є будучність в наших дітях. Член, котрий не явиться на цім мітінґу, заплатить кару 2 дол., а урядник 3 дол. — А. Іванів, секр.

ВІСТИ АРТИСТА ДМИТРА ЗАХАРЧУКА.

Українська громада в Глестонбури, Конн. покликала мене малювати їх церков; робота вже почалась. Хто з околичних громад цікавий, може зайти і оглянути. За яких два тижні буде дещо змальоване.

Вп. П. Вишневські з Гартфорд, Конн., запросили мене малювати їх сина одинака, літ 15. Портрет буде натуральної величини на полотні, оливними фарбами.

Вп. П. Нестерукові мають донечку, якій минає 13 літ і бажають лишити їй найкращу памятку, отже це буде дуже гарна памятка, мальований портрет на полотні в українському строю, який вже замовили і портрет пічну малювати за пару днів. Хто з Українців має дорогу особу, а бажає мати артистичну річ в свойому домі, повинен замовити собі малювати такий портрет. Я приїду особисто і змалюю портрет і буде глядіти на вас немов живий з полотна. Не так дуже дорого, але що за прекрасна річ мати оливний портрет якоїсь дорогої особи в свойому домі... Гроші минуться, а це буде памятка внукам і правнукам. Ану, хто зголоситься з Вас?

Міліон Українців в Америці повинні дати заняття українському артистови. Мені однаково, де би то не було, я приїду, тепер тепло, весна, то і їхати приємно. Є багато ще церков не мальованих, однак деякі „наші" дадуть чужинцеви, „бо Українець задорого бере. Кілько я здибав церков, де малювали Жиди, Поляки, Німці і бог зна які ще, а свому не дали, бо, мовляв, „він з іншої дієцезії". Один священик замовив в мене два образи і звернув, бо „задорогі були" і не дуже „артистичні", як я відписав, що „дуже артистичні" то і ціна буде більше артистична. Священик цей відписав грізного листа, що „Артист повинен малювати для ідеї і без грошей, бо гроші це згуба для артиста".

Коли ж я відписав і запитав з чого буду жити і за що куплю полотно, фарби, — на це більше відповіди не було і нема до нині. Можливо, що є такі артисти, що потрафлять і без грошей працювати „для ідеї" і жити з воздуху. Я, жите мені, бігме не можу. Зі всіх боків мене шарпають за тим доляром, так як і вас, ну і як можу жити для ідеї?...

Один „Українець", мабуть „поет", бо писав до мене кілька анонімних листів, що я до писання вершів не маю ніяк таланту і з мене поет не буде. Імени свого не подав, лише підпис „Українець з Ню Йорку". Я би бажав, щоби він показавсь зпоза плота, пощо ховатись в українську кропиву, може попечись, а шкода „Українця". Розуміється, я таланту на поезію брати не буду, а як редактори Свободи не мають часу кинути моїх вершів до коша, лише дають до Свободи, то і сам дивуюсь, чому я „таке щастя маю".

Бачите, люди, я би щось більше написав, однак не забудьте, що „ці мої Вісти не бють гроші їсти". Отже до побачення!

Артист маляр D. ZAHARCHUK,
P. O. Box 15, Northampton, Pa.

— Як ви сміли поцілувати мою дочку?

— Хто? я?!

— Лише не викручуйтеся! Вона сама призналася мені.

— Гм, то не може бути! Таж вона присягнула мені, що нікому того не скаже!

ШИФКАРТИ

продаємо на всі лінії по цінах корабельних. Польські пашпорти даром. Виробляємо всі документи потрібні до подорожи і спровадження родини з краю до Америки.

ГРОШІ ДО КРАЮ пересилаємо долярами і краєвою валютою, почтою і телеграфічно.

ПОЛАГОДЖУЄМО всі справи краєві, як контракти, повновласти і всі інші документи.

ПРОДАЄМО і виміняємо доми, фарми і бизнеса. Ми маємо сотки дешевих домів, фармів і бизнесів.

Українці—не робить ріжниці, де ви замешкалі, полагоджуйте всі повищі справи тільки в своїм Українськім Бюрі, котрого властителем від 19 літ є Антін Пашук, а кожда ваша справа буде полагоджена чесно і дешево. Пишіть на адресу: 46-

ANTHONY D. PASHUCK
322 NORTH 8th STREET, PHILADELPHIA, PA.

УВАГА! — УКРАЇНСЬКІ РАДІО СЛУХАЧІ!

ЮРОПІЕН РАДІО КОМПАНІЯ, ріг 10-тої вулиці і Евеню А в Ню Йорку проголошує КОЖНОЇ СУБОТИ українську програму зі стації WFAB, 1300 Kilocycles. — Просимо не забудьте накрутити своє радіо на цю стацію і послухати цеї програми, що починається в годині 12.30 пополудни.
-286c- (Огол.)

КОЛИ СМУТОК І ЖАЛОБА

навістять вашу родину, вашим обовязком є дуже уважно вибрати погребника, що з дійсним співчуттям, по умиркованій ціні, віддасть совісно останню прислугу близьким і дорогим вам особам.

SAMUEL P. KANAL,
ПОГРЕБНИК УКРАЇНЕЦЬ,
здав іспит на бальзаматора і погребника в пятьох стейтах.
433 STATE STREET, PERTH AMBOY, N. J.
Telephone: Perth Amboy 4-4646.

ШИФКАРТИ

на найбільші та найскорші кораблі на всі прогульки і то до всіх країв під проводом досвідчених компанійних урядників і тому наші пасажири не мають клопотів в дорозі. Польські пашпорти і візи даром. Виготовляємо перміти, афідевіти, петиції і все, що до подорожі потрібно.

ДОЛЯРИ посилаємо до всіх країв ПОСПІШНО І ТЕЛЕГРАФІЧНО і виплачуємо на послідній почті під певною гарантією.

ПОЛАГОДЖУЄМО СТАРОКРАЄВІ СПРАВИ: контракти, повновласти, акти даровизни, довжні скрипти і всі інші документи.

Продаємо ДОМИ, ФАРМИ, ЛОТИ та ріжні бизнеси по дуже приступних цінах.

Голосіться у всіх справах до нашого НОТАРІЯЛЬНОГО БЮРА по совісні поради та ретельну обслугу.

S. KOWBASNIUK
277 E. 10th STREET, (між 1-ою і Евеню А), NEW YORK, N. Y.

ВИПРОДАЖ! — ВЕЛИКА ВИПРОДАЖ!

З причини зменшення музичного склепу підприємство СУРМА уладжує велику випродаж всього. Як наприклад:

РАДІЯ
МАШИНИ ДО ПРАННЯ
КНИЖКИ
НОТИ
ФОНТАНОВІ ПЕРА
ҐУЦУЛЬСЬКІ ВИРОБИ
ЛЯМПКИ — ВИТЯГАЧІ ПОРОХУ — МАШИНКИ ДО ПИСАННЯ І Т. П.

Українці! Приходіть того тижня, користайте з нагоди!

SURMA BOOK & MUSIC CO.,
108 AVENUE A, (BET. 6th & 7th STREETS), NEW YORK, N. Y.
Tel.: DRY DOCK 4-3752. 115-7

НЕМА ЗАСТУПНИКА

Ніщо, тільки час може вдосконалити й закріпити посмертну обслугу; на роки обслуги нема заступника.

Що ми були діяльними в нашім званню ще від 1900 року, це є річ першорядної ваги. Організація з меншим досвідом не може мати під собою такого певного ґрунту.

STEPHEN J. JEWUSIAK & SON
FUNERAL DIRECTORS
77 Morris St. Jersey City. Phone: Montgomery 5-1745
34 E. 25th St. Bayonne. Phone: Bayonne 3-0540

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS.

ST. NICHOLAS CONGREGATION FITTINGLY OBSERVES ANNUAL MOTHERS' DAY

THE CONGREGATION OF the St. Nicholas Ukrainian church on Reed Avenue observed Mothers' Day on Sunday with impressive ceremonies which were held throughout the day. In the morning mass was celebrated with Reverend Father H. Pypiuk in charge. During the mass pink carnations were blessed and presented to the mothers who were present. The distribution was made by six young ladies, Anna Solan, Anna Chonko, Julia Chomosh, Zonia Jankovsky, Olga Kudlik and Stella Falibota. Father Pypiuk presented the oldest mother present with a bouquet consisting of larkspur and roses.

In the afternoon after devotional services which were held in the church, the mothers assembled in the club room on Schoonmaker avenue where a social time was enjoyed. The program opened with a welcome extended to the mothers, followed by an address by Father Pypiuk, who chose as his subject, "A Mother Always Forgives."

Children of the school grades appeared in a number of vocal selections, "Flowers for Mother," "Mother of Mine," and "My Loving Mother." A number of readings were also enjoyed as follows: Pioneer Mothers, by Anny Konyk; My Mother, Catherine Salak; On Mothers' Day, Julia Manosky; A Toast for Mother, Helen Chomos; Daughter Sows Flowers for Mother, Ann Kowal; The Sweetest Girl, My Mother, George Fall. Mrs. Nadia Proch with Mr. Proch as her accompanist, rendered a beautiful vocal solo, "Silver Threads Among the Gold." The church choir under the direction of John Bachinsky also presented a group of selections.

Following the program, a delightful luncheon was served the mothers by the daughters of the congregation. The tables were adorned with pink carnations and presented a pretty appearance. A lovely ceremony was inaugurated when the mothers were showered with flower petals. It was a memorable occasion and one that will long linger in the memory of all who were present.

(The Daily Independent, Monessen, Pa.)

ЯК СТАРА МАТУСЯ

(Пісня).

(Переклад з німецького й англійського до музики Антона Двожака оп. 55, ч. 4: „Альс ді альте Муттер", „Сонґ, май мотер тот мі").

Як стара матуся
Співать мене вчила,
Часто рясні сльози
Її очі вкрили.

Днесь я дітей своїх
Вчу цих звуків милих,
Часто сльози ллються
У згадках минулих.

Переклав М. С.

Вороження з карт.

— Дістанете нагнітки.
— А будуть мене довго боліти?
— Ні. Тиждень пізніше колеса залізниці відітнуть вам цю ногу.

ПЕРЕКАЗ І ПРАВДА ПРО ДОВБУША.

Переказів про ватажка карпатських опришків Олексу Довбуша дуже багато. Та всі вони основані на одному:

Олекса Довбуш, син багатого Гуцула з Буковини, малим хлопцем пережив надзвичайну пригоду, що відбилася на всьому його житті. Раз чимсь провинився щось батькови. Боявся кари й утік із рідного села. Пішов долиною ріки Прута в сторону Карпат. По дорозі стрінув багатого господаря зпід Чорногори. Той багач забрав малого Олексу до себе, щоби доглядав на полонині худоби. Раз підчас хуртовини Олекса зганяв худобу й побачив на скелі чоловіка в чорній одежі, що підвів руки до неба й хулив Бога. То був чорнокнижник. Олекса підійшов ззаду й одним ударом пястука струтив богохульника зі скали в проваля, де він згинув.

Ще хлопець не стямився, як побачив за собою ясну стать янгола. Янгол спитав Олексу, що жадає за те, що покарав богохульника. Хлопець відповів, що хотів би мати таку силу, щоби ніхто не міг побороти його. Бажання його сповнилося. Мав надлюдську силу. Міг згинути лише від срібної кулі, над якою дванацять священиків відправили би дванацять Служб Божих.

Відтепер почалася нова доба в житті Олекси. Дібрав собі товаришів, мандрував відтепер горами, грабив багатих господарів. Став страхіттям Гуцульщини та Підкарпаття. Перейшов із товаришами найвищі карпатські гори й низинні околиці Підкарпаття. Вбогі люди вважали його своїм опікуном, бо роздаровував між них те, що награбив у багатих. Люди переховували Довбуша, скривали його перед погонею.

Як був у долинах Коломиї, зазнайомився з гарною Гуцулкою Гафією, жінкою Степана Дзвінки, в Космачі. Відтоді що якийсь час відвідував її. Хитра жінка за намовою свого чоловіка постановила допомогти польській владі видати Довбуша за ціну нагороди, визначену на його голову. Як довідалася від Довбуша, що лише срібна куля, над якою дванацять священиків відправили дванацять богослужень, може вбити його, повідомила про це владу. Раз, як Довбуш був у Дзвінчиній хаті, „смоляки" окружили хату. Довбуш, як побачив небезпеку, хотів утікати. Як знайшовся в сінях, упав вистріл. Це вистрілив Дзвінка. Срібна куля прошила серце Довбуша. Довбушеві товариші, як дізналися про його смерть, що сталася через зраду жінки, перед якою Довбуша нераз перестерігали, напали нічю на хату Дзвінки, побили Дзвінку та його жінку й забрали тіло свого ватажка. поклали тіло на келепи (топірці) та винесли в гори. Там похоронили, а гріб прикрили величезною камінюкою.

Що кажуть судові акти?

Ґенування Довбуша потверджують теж судові акти. Вони в протоколах половини 18-го століття подають цілу низку Добущевих нападів. Зміст матеріялу, оснований на тих джерелах, такий:

Олекса Довбуш у всій Гуцульщині не ділився з ніким владою та добичю. Посипалися вістки про Довбушеві напади, одна грівніша одної. Небаром після того, як Олекса розлучився з братом, вбив із товаришами службовця з Текучої, Лочака, при чому спалили усі його документи. В Лапчині вбив жупника й ограбив орендаря. Судові протоколи нотують крім того цілу низку нападів, виконаних у місцевостях: Уторопи, Товмачик, Добротів, Устеріки, Ясенів, Перегінсько. Іншим разом напав Довбущ на Молотьків. У Вербіжі біля Коломиї напав на двір Добросельського. У Воскресінцях на фільварок Рушиця, в Ясенові підпалив хату атамана, в Микуличині забрав велику череду овець, а вкінці з 23 людьми напав на Вірмен, що з крамом їхали з Мадярщини до Кут. Судові протокли подають добичу з тих нападів, як напр.: дукати, сукно, зброю, полотна, матерії, горівку і т. і.

Тому, що напади частенько повторялися, влада скріпила енерґію: Довбушевого батька, Василя, притягли до відповідальности, присилували виректися синів. За опришками, що давалися в знаки на Покутті, пустився в погоню меткий полковник Пшетуський з відділом смоляків. Раз Довбуш засівся на погоню. Кожний з опришків мав уже на цілі одного смоляка, та Довбуш в останній хвилині заборонив стріляти, змилосердився над смоляками, бож вони мали жінки й діти. Іншим разом Пшетуський із своїм відділом вислідив криївку Довбуша та його товаришів на горі Стіг, де вони скривалися зимою. Половину опришків зловили тоді живцем, решту повбивали. Та Довбушеви таки вдалося втекти. Відтоді був уже дуже обережний, часто змінював місце побуту. Зявлявся на Мадярщині, то на Покутті, або на Волощині. Дібрав собі нових товаришів, та ніколи з ними не ночував. Нічю забирався в криївку, про яку не знали навіть найближчі. Тому то його влада це могла схопити, хоч вона якийсь час ліквідувала його ватагу.

Довбушева смерть.

Цілий реєстр Довбушевих нападів подають акти станиславівського суду, перед якими відповідали його спільники. Смерть заскочила Довбуша над ранком 24. серпня 1745. року. Цікавий протокол судовий з 27. серпня 1745. року, отже три дні після Довбушової смерти, списаний з його вбивником Дзвінкою. З протоколу виходить, що не кохання ввело Довбуша до Дзвінкової хати.

Зізнання Дзвінки, що він тоді зложив, такі:

Дзвінка жонатий був із одною жінкою з Криворівні, а коли вона померла, оженився вдруге. Тої мама першої жінки зажадала від Дзвінки, щоби віддав віно. Коли Дзвінка відмовився віддати віно, пішла до Довбуша та сказала, що Дзвінка напосівся на її життя. Тому Довбуш постановив пімститися на Дзвінці. Одного дня, як Дзвінка вернувся з праці, почув на дворі гавкання собаки, а за хвилину побачив, що на подвіря впали опришки з Довбушем. Мерщій замкнув сінешні двері. Та Довбуш розбив двері, а опісля впав до сіней. У тій хвилині впав стріл. Це вистрілив Дзвінка. Стріл був смертельний. На вид тяжко раненого ватажка товариші скоро повтікали, та всеж Довбуша забрали зі собою. Потім зложили його за селом під деревом, прикрили чотинням (сосниною). Там Довбуш помер до кількох годин. По смерти люди забрали Довбущеве тіло та уложили на катафальку в Коломиї. Похоронили Довбуша в Коломиї, де тепер побудований ратуш.

Велика нагорода за Довбушеву голову.

Потомки Дзвінки жиють іще тепер у Космачі. Переховують до нинішнього дня памятки по Довбушевім убивнику: стрільбу та перґаміновий документ тодішнього дідича Космача, новгородського воєводи Йосифа Яблоновського. Тим документом увільнив Яблоновський Дзвінчин рід від усяких данин, чиншів і податків у нагороду за те, що Степан Дзвінка „гершта вшисткіх нецнут і збродні, смока в ґурах Запруцкіх вихованеґо, а жице і субстанціен обивателюф Покуцкіх пожерайонцеґо, знюсл і зґладзіл з теґо свята".

Д-р МИХАЙЛО ЯНКОВИЧ
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР-ХІРУРГ.
Урядові години:
Від 1—3 пополудні і від 6—8 ввечір.
В неділі після умови.
637 SO. 12th ST., NEWARK, N. J.
Tel. Bigelow 3-1657.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРГ І АКУШЕР
153 AVENUE B,
NEW YORK, N. Y.
(межи 9. і 10. ул.)
Tel. ALGONQUIN 4-8628.
Урядові години: рано від 10 до 11, ввечір від 6 до 8, а в неділі після умови.

ТАРЗАН І ЛЮДОЇДИ. (113)

Тарзан був радий з того, що й Зоантрогаго й Джанцара відмовилися піддатись. Ціла поведінка Джанцари перемінилася. Це вже не була розпещена дочка деспотичного короля, але жінка, котра шукає щастя в своїй давній любові.

Вона заховувалася тепер так, немовби хотіла відплатитися Таляскарі за всі прикрости, котрі вона давніше їй зробила. Вона дивилася на своє захоплення Тарзаном здоровими очима. Комодофльоренсаль і Таляскар тепер їхали все попри себе, але князь не сказав до неї ні одного любовного слова.

Тепер усе минуле вже було забуте, крім одної небезпеки попасти назад у неволю. Їздці підганяли свої антильопи до поспіху. Пуща вже була так близько. Якби їм тільки вдалося до неї доїхати. Там у лісі один чоловік може оборонятися перед трома.

З уст Оратарка піднявся великий окрик у хвилі, як його антильопа віхала в тінь перших дерев. Його товариші й товаришки повторили крик за ним. Але цей крик нагло завмер їм у горлі, коли з темного ліса посягнула велитенська рука й схопила Оратарка та підняла його з сідла. Вони пробували задержатись, але вже було запізно.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

НА ПРОДАЖ
дім 7 кімнат, 2 купальні, всі улiпшення, великий штор, три гараджі, обширна лота 64x130, 2 блоки від української церкви і школи, між Українцями в Елизабет, Н. Дж. Штор на бизнес, який хто хоче, бо є в дуже добрім положенню. З причини другого бизнесу властитель продасть його дуже тано за малою вплатою. Голоситись до: 113-20
ПЕТРО ІЗАЮК,
515 Hussa St., Linden, N. J.

МУШУ ПРОДАТИ НЕГАЙНО 20 коругов в ціні $15.00 за одну (пара $30.00). Хто купить три пари разом, дам за $80.00. (Одна пара вартує $50.00). Купуйте негайно. Оферта лише 10 днів. 113,5,7
Артист-маляр ДМ. ЗАХАРЧУК,
P. O. Box 15, Northampton, Pa.

4-АКРОВА КУРЯЧА ФАРМА,
стайня, гарадж, 2 великі курники, корова, теля, ріка плине через фарму, малий ставок до купання, добрий на качки і гуси. Мурований дім 7 кімнат, новий електричний пец, електрика в обох будинках. Фарма є коло школи і штору. Ціна за все $2,8[illegible].
Маю багато інших фарм [illegible] вих стацій і бординг-гавзів.
MICHAEL GELLNER,
R. D. 1, Ringoes, N. J.
Tel. Flemington 908R22.

З ПОВОРОТОМ Я ОТВОРИЛА РИЗНИЦЮ І ПОВІДОМЛЯЮ
Впр. і Всч. Отців Духовних парохіяльні Уряди, що приймаю замовлення на ризи, реверенди, хоругви і всі інші церковні річи, товариські прапори, гафтую і виробляю для відділів О.Д.В.У. прапори і [illegible] однострої, також виробляю [illegible]нову роботу.
Mrs. M. MELNYK,
31 St. Marks Pl., New York, N. Y.

УКРАЇНЦІ В НЮ ЙОРКУ І ОКОЛИЦІ.
Коли ви хочете купити фарму, дім, гросерню, бучерню, бір-гарден, чи який інший бізнес, — маєте заасекуровати дім, автомобіль чи меблі — то в таких справах заходіть завжди до
МИХАЙЛА ҐАЛАНА,
українського брокера, під ч.
17 SAINT MARK'S PLACE (E. 8th St.), межи 2-ю і 3-ю Евеню,
NEW YORK, N. Y.
Тел. Drydock 4-9580,
а ми обслужимо вас чесно і сумлінно.

„РИЗНИЦЯ"
СКЛАД ЦЕРКОВНИХ РІЧЕЙ,
131 RIVERSIDE DRIVE (at W. 86 St.)
NEW YORK, N. Y.
Telephone: ENDICOTT 2-1618.
25 t S. Olshanska

НЕДУЖІ МУЖЧИНИ І ЖІНКИ
ВИЛІКОВУЮ ХРОНІЧНІ НЕДОМАГАННЯ

як шкірні висипки, кровні недомагання, нервові недуги, хронічні чиряки, шлунок, кишкові і вихідові недуги, загальне ослаблення, нюрайтіс (запалення нервів) і хронічний ревматизм. горло, легені, віддихові і інші недуги мужчин і жінок, або маєте які інші недомагання, на яких ви нерозумієтеся, удайтеся до д-ра Зінса з довірям.
Х-Рей і екзамінація крови.
Вприскування сироватки і щеплінки.
Умірковані ціни. — умови вдоволяючі вас.
ПОРАДА І ОГЛЯДИНИ ДАРОМ.
DR. ZINS
25 літ медичний практик
110 East 16 ST. N. Y.
(межи 4-тою Евеню і Ірвінг Плейс).
ГОДИНИ: Денно від 9 рано до 8. веч.
В неділі від 9. рано до 4. пополудни.

ДЛЯ НЕГАЙНОЇ ПОЛЕКШІ ВІД ШКІРНИХ НЕДУГ
уживайте знамениту ШКІРНУ МАСТЬ ПОРТЕСА.

Тисячі людей говорять, що вони одержали знаменитий успіх у лікуванню шкірних висипок, плям на лиці, прищів, болячок, які чомусь не хочуть гоїтися, сверблячих екзими і печінкових плям. Вона вигладжує і прикрашує шкіру. Великий слоїк $1.50 разом із гарантією що коли вислід не буде вдоволяючий, гроші звертається. Зашліть своє ім'я й адресу, а за масть заплатите, коли вам принесуть її до дому. 111
PORTES DRUG CO., Dept. 18,
1608 Milwaukee Ave., Chicago, Ill.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНИМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ.
129 E. 7th STREET,
NEW YORK CITY
Tel.: Orchard 4-2568